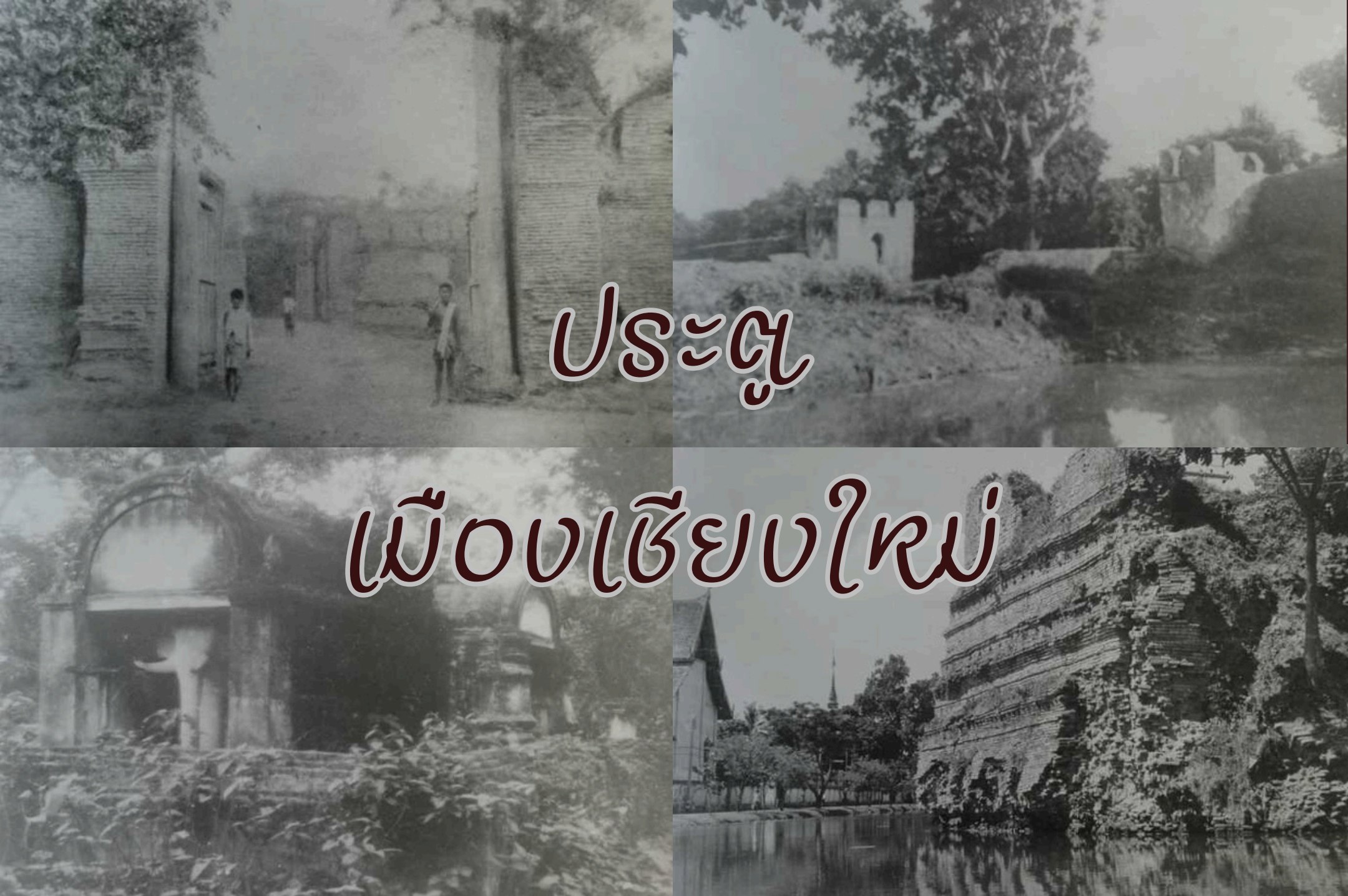

ตำนานประตุมเมือง

ไชยบใหญ่

5 ประตู 4 แจ่งเมือง

ประตู

เมืองเชียงใหม่

หนึ่งในเอกลักษณ์เมืองเชียงใหม่ ที่มีคูเมืองล้อมรอบ และกำแพงเมือง ซึ่งอดีตเป็นคูเมืองที่ใช้ป้องกันข้าศึก และยังเป็นแหล่งประมงและแหล่งน้ำ สำหรับเมืองเชียงใหม่ แม้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีการบูรณะ ซ่อมแซมมาบ้างแล้วก็ตาม แนวกำแพงและประตูเมืองที่เห็นในปัจจุบัน ยังคงมีเค้าโครงของแนวกำแพงสมัยโบราณอยู่ ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียน เป็นโบราณสถานของชาติ ในปี พ.ศ. 2478

กำแพงเมืองและประตู
เมืองเชียงใหม่มีความสำคัญ
ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่พิเศษ
ในอดีตเมื่อพระมหากษัตริย์
จะเสด็จเข้าเมืองจะต้องเข้า
เมืองที่ประตูทางทิศเหนือซึ่ง
ถือเป็นเดชเมือง ในการสร้าง
กำแพงเมืองเชียงใหม่ขึ้น
แต่เดิมนั้น พงศาวดารโยนก
กล่าวไว้ว่า เมื่อพญามังรายได้
สร้างเมืองเชียงใหม่ขึ้นแล้ว
ได้ทรงขุดคูเมืองทั้งสี่ด้านนำ
เอาดินขึ้นมาถมเป็นแนว
กำแพง

โดยเริ่มขุดที่มุมตะวันออกเฉียงเหนือคือแจ้งศรีภูมิอันเป็นทิศมงคล
ก่อน แล้วก่ออิฐชนาบสองข้างกันดินพังทลาย ข้างบนกำแพงปูอิฐ
ตลอดแนว ทำเสมาไว้บนกำแพงทั้งสี่ด้านและประตูเมืองอีกทั้งสี่แห่ง
คือประตูหัวเวียง(ข้างเผือก) ,ประตูท้ายเวียง(เชียงใหม่) ,ประตูท่าแพ
และประตูสวนดอก

กำแพงเมืองเชียงใหม่มีสองชั้น คือ กำแพงชั้น

ในรูปสี่เหลี่ยมและกำแพงชั้นนอกหรือกำแพงดิน

กำแพงทั้งสองชั้นสร้างขึ้นไม่พร้อมกันและมีความ

สำคัญไม่เท่ากัน กำแพงชั้นในสันนิษฐานว่าสร้างขึ้นใน

สมัยพระยาเม็งราย เมื่อครั้งสถาปนาเมืองเชียงใหม่

ในปี พ.ศ.1839 ส่วนกำแพงชั้นนอกสันนิษฐานว่า

สร้างประมาณพุทธศตวรรษที่ 22 บริเวณกำแพง

เมืองชั้นใน ประกอบด้วยประตูเมือง 5 ประตู

ประตูช้างเผือก

เดิมมีชื่อว่า ประตูหัวเวียง เป็นประตู
ชั้นในด้านทิศเหนือ เป็นจุดรวมไพร่พล
เพื่อเตรียมสู้รบยามเกิดศึกสงคราม
สมัยก่อนเป็นประตูเอกของเมือง ใน
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก กษัตริย์จะ
เสด็จเข้าเมืองยังประตูนี้

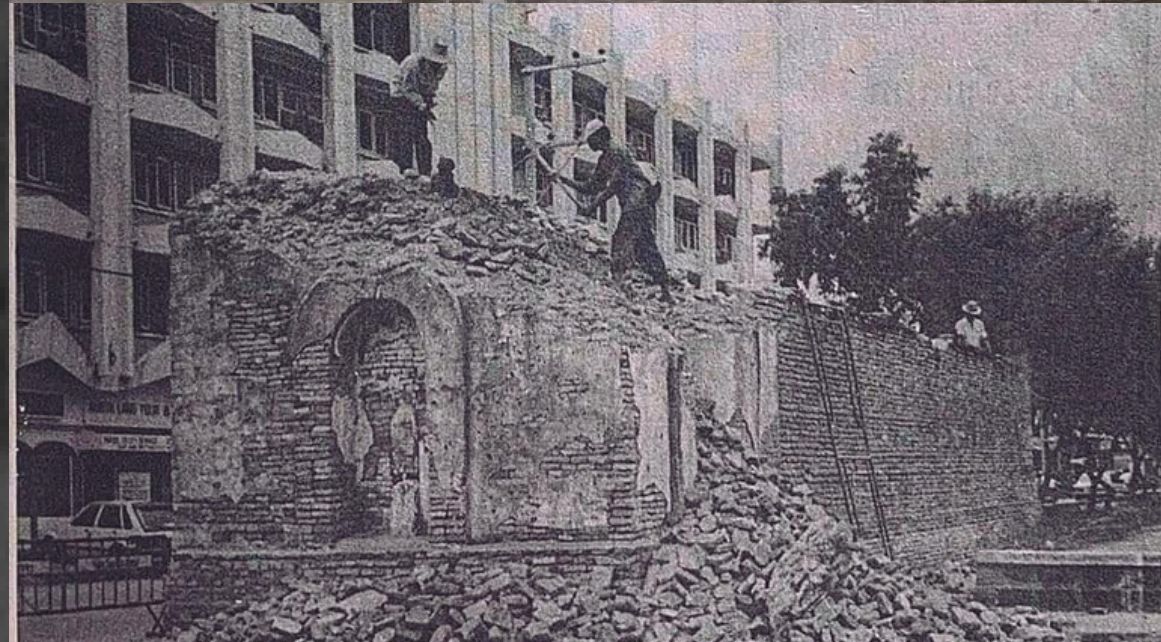

ประตูนี้เปลี่ยนชื่อในรัชสมัยของพระเจ้ากาวิละ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 1
เนื่องจากได้โปรดให้สร้างอนุสาวรีย์รูปช้างเผือกขึ้น

ประตูท่าแพ

หรือ ประตูเชียงเรือก

ประตูท่าแพ ที่ถูกเรียกกันในปัจจุบันนั้น แท้จริงมีชื่อว่า “ประตูเชียงเรือก” เพราะอยู่ใกล้หมู่บ้านเชียงเรือก สร้างขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพญามังราย เมื่อแรกตั้งเมืองเชียงใหม่ ปี 1839 ส่วนประตูท่าแพของจริงนั้น เดิมเคยตั้งอยู่บริเวณสี่แยกวัดแสนฟาง ซึ่งเป็นประตูของแนวกำแพงเมืองชั้นนอก ต่อมาเมื่อมีการรื้อแนวกำแพงชั้นนอกออก จึงเหลือแต่ประตูเชียงเรือกที่เป็นประตูชั้นใน ชาวบ้านจึงเรียกประตูเชียงเรือกนี้ว่า ประตูท่าแพ แทน คือสร้างใหม่ในปี พ.ศ. 2528

ประตูสวนดอก

ตั้งอยู่ทิศตะวันตกประตูด้านนี้เป็นทางออกไปสู่อุทยานของกษัตริย์
สมัยพญากือนา พ.ศ.1914 ได้สร้างวัดบนพื้นที่อุทยานจึงเรียก
วัดสวนดอก และในช่วงนั้นพญากือนาได้สร้างเวียงสวนดอกด้วย

หรือ ประตูสวนปรุง ประตูแสนปung

ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของคูเมือง เรียกว่า “ประตูสวนปรุง” เป็นประตูที่
เจาะกำแพงสร้างขึ้นใหม่ ในสมัยพญาสามฝั่งแกน เพื่อความสะดวก
แก่พระราชชนนีที่โปรดประทับอยู่ตำหนักนอกกำแพงเมืองจะได้ทรง
เสด็จมาสักการะพระเจดีย์จิ่งโปรดให้เจาะกำแพงเมือง

นับแต่อดีต หากมีการเสียชีวิตภายในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่
จะต้องนำศพออกจากคูเมืองผ่านประตูนี้ เท่านั้น

ประตูเชียงใหม่

ตั้งอยู่ทางด้านใต้ ในอดีตเป็นเส้นทางสำคัญระหว่างเชียงใหม่ไปเวียงกุมกามและลำพูน ในสมัยราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1804 – 2101) ทั้งเชียงใหม่ กุมกามและลำพูนตั้งอยู่ด้านตะวันตกของแม่น้ำปิงเช่นเดียวกัน การเดินทางจึงไม่ต้องข้ามแม่น้ำปิง ปัจจุบันเป็นจุดส่วนรวมนักท่องเที่ยว และเป็นศูนย์รวมขายอาหารต่อนักกลางคืน และมีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง ได้แก่ ตลาดประตูเชียงใหม่, วัดเจดีย์หลวง, ถนนคนเดินวัวลาย(ทุกวันเสาร์)

ដំបូងបង្អស់នៃការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការ

ແຈ່ງເມືອງ

ກຳແພງເມືອງເຢຍໂນມີແຈ່ງ (ມຸມ) 4 ແຈ່ງ
ຊຶ່ງຕົ້ນເປັນປ້ອມປຸກກາຂອງເມືອງໃນອະດີດ
ແຕ່ລະມຸມຈະອອກໄປຍັງສະຖານທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ

ແຈ່ງ ສຣີກຸມີ

เดิมชื่อ แฉ่งสะหลีกูม เป็นแฉ่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ตรงข้าม วัดชัยศรีกูมหรือวัดพันตาเก็น ที่มาของชื่อหมายถึง ศรีแห่งเมือง ถือเป็นจุดแรกเริ่มของการสร้างเมืองเชียงใหม่ เมื่อพญามังรายทรงสร้างเมืองเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ.1839 โดยโปรดฯ ให้ขุดคู่อำแพงเมืองทางด้านนี้ก่อน ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างกำแพงเมือง แล้วจึงวนไปทางทิศใต้ เวียนไปทางทิศตะวันตก ทิศเหนือ จนมาบรรจบที่แฉ่งศรีกูม เชื่อมต่อดนหนัษฉาธร ออกไปยังตลาดคำเที่ยง และถนนวิชยานนท์ ออกไปยังตลาดเมืองใหม่, เจดีย์ขาว

ແຈ່ງສຣີກຸມີ ໃນອັດຕ
ເມື່ອຮາວ100ປີກ່ອນ
ມອງເຊັ່ນປ້ອມກໍາແພງເມືອງເສິງໃໝ່
ເປັນແນວຍາວໄປດຶງປະຕູກໍາແພ
ດ້ານຮ້າຍເປັນວັດຮັຍສຣີກຸມີ
ຫຼືວັດພັນຕາເກັນ ຈ.ເສິງໃໝ່

กำแพงหัวลิ้น

ตั้งอยู่ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ที่มาของชื่อเนื่องจากเป็นจุดรับน้ำ
จากห้วยแก้ว(ดอยสุเทพ) ผ่านราง(ลิ้น) ถือว่าเป็นภูมิปัญญาของ
ระบบน้ำประปาแบบโบราณเชื่อมต่อถนนสุเทพ ออกไปยังดอยสุเทพ,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, สวนสัตว์เชียงใหม่

กำแพงเมือง

ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ที่มาของชื่อเนื่องจากเป็นที่เก็บอิฐ
ของ อ้ายເືອງ ที่ได้เป็นผู้คุมของพญาคำฟู ซึ่งได้ถูกนำมาคุมขังที่นี้
ภายหลังถูกจับกุม เนื่องจากก่อนหน้านี้ได้ชิงราชสมบัติจากพญาแสนภู
ซึ่งพญาไชยสงคราม พระบรมเชษฐาของพญาแสนภูปกครองเชียงใหม่
อยู่รับสั่งให้มาปราบ เชื่อมต่อดนหนมหิดล ออกไปยังสนามบิน
นานาชาติเชียงใหม่, เซ็นทรัลแอร์พอร์ต

หรือ แฉ่งชะต้ำ เป็นแฉ่งทางทิศ
ตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ใกล้กับวัด
พวงช้าง เป็นมุมเมืองที่อยู่ต่ำสุด
ผู้คนมักจะมาดักปลาโดยใช้ชะต้ำ ซึ่ง
เป็นเครื่องมือจับปลาชนิดหนึ่ง ใน
อดีตบริเวณมุม (แฉ่ง) กำแพงเมือง
ด้านในเป็นที่ลุ่มมีคลองส่งน้ำ จากแฉ่ง
หัวลินมาสิ้นสุดที่นี้ จึงมีสภาพหนองน้ำ
และมีปลาชุกชุม ป้อมที่แฉ่งนี้บูรณะใน
สมัยพระเจ้ากาวิละ ชาวบ้านใช้กะต้ำ
จับปลาอันเป็นที่มาของการเรียกชื่อ
แฉ่ง ประมาณ พ.ศ. 2344

แฉ่งกะต้ำ

กะต้ำ (กะต้ำ = คต้ำ) คือเครื่องดักสัตว์
ชนิดหนึ่งในอดีตบริเวณมุม (แฉ่ง) กำแพงเมือง
ด้านในเป็นที่ลุ่มมีคลองส่งน้ำ จากแฉ่งหัวลิน
มาสิ้นสุดที่นี้ จึงมีสภาพเป็นหนองน้ำ และมี
ปลาชุกชุม ชาวบ้านใช้กะต้ำจับปลา มุมกำแพง
เมืองนี้จึง เรียกว่า แฉ่งกะต้ำ ป้อมที่แฉ่งนี้ -
บูรณะขึ้นใหม่ในสมัย พระเจ้ากาวิละ ประมาณ
พ.ศ. ๒๓๔๔